

Skuespillere:

Bruden – **Lavleen Kaur**
Brudgommen – **Raovarinder Singh**
Søsterens Ånd – **Priya Pawar**
Brudens mor – **Sunita Dhir**
Brudens far – **Kewal Singh Dhaliwal**
Brudgommens mor – **Prabhjot Kaur Bal**
Brudgommens far – **Surinder Sidhu**
Brudgommens bror – **Lakha Singh**

Musikere:

Shri Lal Sahajpal – fiolin, harmonium • **Jai Shankar** – tabla, dhol, perkusjon
Rohini Sahajpal – sitar • **Sunanda Sharma** – vokal • **Mukesh Sharma** – sarod
Kanwarpal Singh Grewal – vokal

Dansere:

Navreet Kaur Shilpi Bhatnagar, Medha Sharma, Shalin Kaur, Nikita Kaur,
Shan S. Nagra, Netaj S. Nagra, Harman S. Nijjar, Gurmukh S. Deol, Robin Brar
Bhangra Army: Sanmol Singh Sidhu, Anmol Singh Sidhu, Balraj Singh Sandhu,
Gurjot Singh Bains, Harkirat Singh, Prabdeep Singh, Robin Singh og
Bhavjit Singh
Giddha Ladies: Gurminder Nagra, Sukhvinderpal Kaur, Harinder Khera,
Kulwinder Kaur Bhoparai, Kulwir Kaur og Preetpal Jhhuti

Produksjon

Regi – **Morten Krogh**
Idé – **Lavleen Kaur og Morten Krogh**
Musikk – **Shri Lal Sahajpal**
Koreografi – **Priya Pawar og Navreet Kaur**
Scenerom/objekter – **Morten Krogh**
Kostymeansvarlig – **Navnit Kaur Pahil**
Sminke – **Lakha Singh**
Lys – **Morten Krogh**
Inspisient – **Gunn Camilla Stang**

Tekst ved Lavleen Kaur, bearbeidet på bakgrunn av medvirkendes innspill og
refleksjoner, i tillegg til eget forskningsmateriale fra Cand. Polit. Graden ved
Universitetet i Oslo.

Produksjonen er et samarbeid mellom Indian Welfare Society of Norway med
deres President Surjit Singh og Du store verden!.

– Speilbilde fra Punjab

Operaen – Scene 2

30. og 31. januar 2010

En ung kvinne – andregenerasjons innvandrere med røtter fra India som bor i Norge – føler seg splittet, noe som kommer til scenisk uttrykk i form av to tvillingsøstre og et stilisert speil. Den ene siden av henne føler en sterk tilknytning til kultur, familie og sosial setting. Den andre siden ønsker en frigjøring fra alt det hun opplever som krav, tvangstrøyer og sosiale og kulturelle hindringer. Kjærligheten og konflikten mellom disse to gjenspeiler seg i deres dialoger.

Rammen for det hele er satt til Punjab og gir glimt av situasjonen for punjabier som bor i og utenfor Punjab. På 70-tallet var det en stor andel arbeidsinnvandrere i Vesten som kom fra nettopp dette området. Mennesker som siden valgte å bli, og som har barn som til daglig lever med konsekvensene av sine foreldres valg – i skjæringspunktet mellom det gamle og det nye. Mennesker som stolt påberoper seg å være punjabier, men i møte med Punjab stadig blir påminnet om at de også er noe annet – og i bunn og grunn kanskje kun et speilbilde av punjabier i Punjab.

Brudgommen

Så skjønn hun er... Tenk at jeg en gang nektet å gifte meg med henne, at jeg ikke ønsket henne – hvordan kunne jeg være så dum!

Jeg var vel redd. Her i Punjab har jeg jo alt. En solid utdannelse, en god jobb med gode karriereutsikter. Mine kamerater, mitt nettverk, min trygghet. Jeg har aldri drømt om å flytte til utlandet, om å komme meg til Vesten. Det var Bhra Ji sin drøm, en drøm *han* fortsatt jager – den drømmen er ikke min. Det var et enormt press fra resten av familien; den nye NRI* familien som hadde flyttet inn i nabohuset hadde en gifteklar datter på min alder.

Min drøm er å bo her, å bidra til å bygge opp landet mitt herfra. Hvorfor skulle jeg kaste fra meg min gylne fremtid og flytte til et fremmed kaldt land? Et land som ikke godkjenner min utdanning, et land hvor advokater jobber som drosjesjåfører. Hvorfor dra til et land hvor jeg de neste seks årene må bygge meg opp språklig og faglig på nytt – from scratch?

For henne! Forelskelsens rus jager deg inn på veier du aldri hadde trodd du skulle trå på, kompis. Familien min presset meg inn i dette, men nå er det jeg selv som går videre på denne veien. Hun er jo helt annerledes enn jeg trodde en Punjabi jente vokst opp i Vesten skulle være. Verken kald, overfladisk eller selvopptatt... Hun er bare seg selv. Verken det ene eller det andre – bare seg selv – helt skjønn.

Brudens far

Siden midten av 70- tallet har jeg båret på drømmen om én dag å kunne flytte tilbake igjen til mitt Punjab.

Hele livet har passert som for en vannbøffel med bind for øynene. Har levd livet, men ikke nytt det. Livets kveld har allerede kommet, og jeg aner ikke når det velger å forråde meg. Men jeg er glad for at den neste generasjonens fremtid er lys. De har alle muligheter til å leve og gjøre fremskritt. Men for en god eller dårlig fremtid, kommer også de til å måtte jobbe hardt. Og muligens vil utfordringen med å finne seg selv og balansere i skjæringspunktet mellom det nye og det gamle bli enda tøffere for min datter enn den ble for meg... Kanskje blir det hun som betaler rentene for det det kostet meg å bytte tilværelsen fra Punjab til Oslo – dessverre.

Brudens mor

Hadde jeg bare kunnet levd det livet mine søstre i Punjab fikk. Løvinner både på arbeidsplassen og i hjemmet, uten at noen anklager dem for ikke å oppføre seg Punjabi nok. Vi var jo begge enige om å flytte tilbake etter fire-fem år, men livet krevde noe annet av oss. Våre små barns trygghet krevde noe annet.

Godt at hun har funnet en mann hun vil dele livet med – en punjabi til og med! Jeg håper ved Gud at dette er det riktige for henne... Men jeg kjenner min datter bedre enn hun kjenner seg selv. Også hun har flere sider. Vil han klare å være en god nok mann for henne i Norge? Eller vil hans fokus bli værende på å hjelpe familien hjemme i Punjab opp og frem økonomisk og på andre måter? Det er et liv jeg ikke unner henne, det er et liv jeg frykter at hun ender opp med å få. *Like barn leker best!* Det tror jeg på... men er disse to like nok? Punjabi, ja, men Punjabi på to veldig forskjellige måter... eller kanskje ikke.

Brudgommens bror

Jeg gikk gjennom helvete på jord for å få opphold i utlandet, og du Bruttern, bare danser deg inn i armene på gratisbilletten til Europa – helt rått! Etter ti års dritt har jeg endt opp akkurat der jeg begynte – i Punjab. Mitt vakre, fargerike Punjab som ikke har en fremtid å tilby meg! "Global Village"... fine ord – tomme ord. Hvorfor blir da jeg nektet muligheten til å bevege meg fritt i «vår felles landsby»? Ti år av mitt liv forsvant i å jage etter en drøm, en drøm om at også jeg skulle gjøre det stort. Bli rik, respektert og vellykket i utlandet.

Tvang Mamma og Pappa til å selge jordene for å betale agenten som lovt å ordne visum og pass. Men alt gikk galt, én etter én ble alle mine drømmer knust. Jeg kom meg til Europa men agenten hadde lurt meg og mange som meg – der sto jeg på bar bakke – desperat, alene, forvirret. Akkurat som mange andre jeg støtte på langs Oslos gater. Unge gutter fra velutdannede familier, som hadde rotet det skikkelig til for seg selv. Lekte gjemsel med politiet døgnet rundt, alle i håp om at det snart ble bedre. Det

ble aldri bedre, vi prøvde fra grense til grense, fabrikkerte asylhistorier og jobbet som slaver; rettsløse, navnløse og prisgitt agenter og restauranteiere. Overlevde livsfarlige reiser med containere, flere titalls punjabi unggutter stuet sammen. Vi bæsjet i poser og pisset på flasker, uten mat og drikke i dagesvis, ukesvis. Vi var heldige, vi kom frem, den andre containeren – den Jaggi var med i – sank. De fikk kystpolitiet på nakken, og agenten kvittet seg med beviset.

200 unge menn ble senere funnet på havets bunn.

Et helvete å bli deportert hjem – hjem til hva?! Uten utdannelse, uten kompisene, uten livsgnisten, uten ære – tilbake i Punjab de ærerike løvenes land. Jeg skal danse som en løve, bror – selv om alt gikk til helvete med meg, så skal jeg danse som en lakei for deg, ditt storslåtte bryllup og din fantastiske fremtid. Del den med meg, bror, som klinkekulene da vi var små, vær så snill å del din suksess med meg. Ikke glem meg, jeg elsker deg, bror – du skal hjelpe meg med å gjenopprette den tapte ære – *du* skal hjelpe meg ut. Remember God forgives – but brotherhood doesn't!

Jeg kunne snakket og snakket, dere skulle bare visst...

Brudgommens mor

NRI, indere fra utlandet, kommer rekende hit til Punjab med all sin luksus, men manerer og sans for kvalitet eier de ikke. Så høye på strå når de er her, men ingen begrensninger når de vasker toaletter for de hvite i utlandet! Min sønn kunne ha fått hvem som helst, men jeg overtalte ham til å ta henne for familiens skyld. Selv har han gjort det bra og har det fint her i Punjab, men vi må jo tenke på hans eldre bror, som så sårt ønsker å komme seg til Vesten.

Brudgommens far

Jeg vet hva som skjuler seg bak fasaden. Respektløse, kalde og egenrådige er disse jentene som har vokst opp i utlandet, altfor påvirket av Vesten. Jeg kan tolerere mye, bare hun husker sin plass, det er hennes ansvar å hjelpe vår slekt til å få en bedre fremtid. Å bygge opp vår økonomi, å bidra til å heve vår sosiale status... Vår ære må gjenvinnes, vår eldste sønn skal tilbake til utlandet og dette bryllupet er nøkkelen!

Jalwa

* NRI – Non Residential Indian (indere bosatt i utlandet)

JALWA – Speilbilde fra Punjab

Forestillingen har blitt utviklet gjennom skuespillernes improvisasjoner – og er blitt til i løpet av den siste måneden. Parallelt med ulike dialoger presenterer skuespillere og aktører ulike kulturelle og kunstneriske ytringer.

Det har vært en sterk opplevelse å arbeide frem denne forestillingen.

Å få muligheten til å jobbe med så mange særegne og kreative sjeler har vært en glede, men også mer enn krevende. Det er utallige barrierer man må bryte ned og klatre over, og tillit som må bygges på begge sider. En gjensidig kulturell respekt og forståelse må ligge til grunn før man kan begynne å jobbe. Det har vært utfordrende og til tider tungt, men det har også gjort meg desto mer takknemlig for å ha fått muligheten til å være med på dette.
– regissør Morten Krogh

Morten Krogh er førsteamanuensis ved scenekunsthøgskolen og leder av instruktørlinjen på Kunsthøgskolen i Oslo (KHIO). Krogh er i tillegg freelance instruktør, og har satt opp forestillinger også i utlandet; blant annet i Burkina Faso, Palestina, Nepal og Vietnam.

Shri Lal Sahajpal er født og oppvokst i en musikerfamilie i Punjab og lærte sang, tabla og fiolin av sin far. Senere studerte han under den sør-indiske musikerlegenden L. Subramanian. Sahajpal flyttet til Norge i 1974. Han er i dag ansatt ved Oslo musikk- og kulturskole, hvor han underviser i tabla, sitar, fiolin og sang. Han er frontfigur i en rekke musikalske arrangementer med indisk musikk.

Priya Pawar er utdannet i de to klassiske indiske danseformene Kathak (Jaipur stil) og Odissi. Hun har Nritya Vishard (BA) fra Bhatkhande Marris Music College, Lucknow og master i Nritya Varadhi under Guru Sunder Prasad og Kundental Gangani. I ICCR (Indian Council for Cultural Relations) står Pawar oppført som 'Top Grade' artist og representerer ofte India i internasjonale delegasjoner. Hun har vært en sentral drivkraft i å grunnlegge og utvikle Damini House of Culture i Norge, og Kathak som en etablert stilart hos barn og unge i det norsk-indiske miljøet.

Navreet Kaur har også ved tidligere JALWA produksjoner medvirket som koreograf. Hun har ved et stort utvalg produksjoner opptrådt med ulike indiske dansearter, og har sin bakgrunn innen klassisk indisk dans ved Priya Pawar. På fritiden tar hun en mastergrad i biostatistikk ved Universitet i Oslo.

Lavleen Kaur har som artist markert seg gjennom teater, musikkvideoer, reklamefilm, dans, instruksjon og koreografi. I Ibsenåret 2006 hadde hun tre hovedroller ved forskjellige institusjonsteatre. Hun er utdannet klassisk indisk danserinne fra Sangit Samiti Vidhyalaya, London, og har vært en viktig ressurs i utviklingen av Indian Welfare Society of Norway. For tiden er hun doktorgradsstipendiat ved Universitet i Oslo, og forsker på regionen Punjab.

Dr. Sunita Dhir er en av Punjabs mest anerkjente teaterressurser.

Hun er skuespiller, akademiker, regissør, dramaturg og filmskaper. Dhir er i dag professor i teater og leder for Punjabi University Theatre & Television Department, Patiala.

Kewal Singh Dhaliwal er utdannet i regi ved National School of Drama og er blant Punjabs fremste regissører gjennom de trede siste årene. Han har iscenesatt 100 teaterproduksjoner og skrevet 25 Light and Sound forestillinger.

Dhaliwal er leder for teaterensemblet Manch Rangmanch i Amritsar.

Sunanda Sharma Sahajpal er en prominent ung vokalist innen klassisk indisk musikk. Hennes lærer var først faren Pt. Sudarshan Sharma og senere den legendariske vokalisten Padma Bhushan Smt. Girja Devi. Sunanda er gjestelærer ved SOAS University og Royal Academy of Music i London og har optrådt nasjonalt og internasjonalt; blant annet ved world music festivaler. Hennes fremste sangstiler er *khayal* (tradisjonell klassisk indisk musikk), *tappa* (eldre tradisjonell punjabi musikk), *thumri* (semi klassisk) og *punjabi folkemusikk*.

JALWA – Speilbilde fra Punjab er andre del i et treårig samarbeidsprosjekt mellom Indian Welfare Society og Norway og Du store verden! for å utvikle et langsiktig samarbeid mellom scenekunst fra Punjab, India og Norge. Prosjektet knyttes til Indian Welfare Society's årlige markering JALWA (aspekter).

Indian Welfare Society of Norway (IWS) er den første indiske frivillige organisasjonen som ble etablert av indiske arbeidsinnvandrere i Norge (1971). I utgangspunktet hadde organisasjonen et fokus i henhold til indisk kultur og tradisjon. Etter hvert som neste generasjon vokste frem har dette fokuset endret retning, og IWS arbeider i dag for brobygging og integrerende arbeid i forhold til det etnisk norske samfunnet.

– Speilbilde fra Punjab

Kanwarpal Singh Grewal har en MA i Music (Vocal) fra Punjabi University i Patiala. Han har optrådt ved en rekke musikkfestivaler over hele India.

Jai Shankar er en av Indias ledende tablaspillere internasjonalt og har mottatt flere priser for sin innsats for å bygge bro mellom østlig og vestlig musikk. Jai og søsteren **Rohini Sahajpal** har sammen og individuelt samarbeidet med de fremste norske musikere innen jazz, folkemusikk og world music. **Mukesh Sharma** er en av Indias fremst sarod-spillere med opptredener over hele verden, også i Norge.

JALWA – Speilbilde fra Punjab er andre del i et treårig samarbeidsprosjekt mellom Indian Welfare Society og Norway og Du store verden! for å utvikle et langsiktig samarbeid mellom scenekunst fra Punjab, India og Norge. Prosjektet knyttes til Indian Welfare Society's årlige markering JALWA (aspekter).

Indian Welfare Society of Norway (IWS) er den første indiske frivillige organisasjonen som ble etablert av indiske arbeidsinnvandrere i Norge (1971). I utgangspunktet hadde organisasjonen et fokus i henhold til indisk kultur og tradisjon. Etter hvert som neste generasjon vokste frem har dette fokuset endret retning, og IWS arbeider i dag for brobygging og integrerende arbeid i forhold til det etnisk norske samfunnet.

Du store verden! (DSV) fremmer interkulturelt kunstnerisk og kulturelt samarbeid både på nasjonalt og internasjonalt nivå. Virksomheten omfatter kunstneriske prosjekter innenfor alle kunstdisipliner, artistformidling, informasjonsvirksomhet og kompetanse- og påvirkningsarbeid. En stor takk til alle frivillige som har bidratt til gjennomføringen av dette prosjektet, spesielt til kjernegruppen i Indian Welfare Society:

Puneet Kaur, Gunjit Pahil, Daniel Ruazol, Navnit Kaur Pahil, Navreet Kaur og Jagdish Kaur.

En stor takk rettes også til Den Norske Opera & Ballett, som har åpnet sitt hus og sin scene for denne forestillingen.

Prosjektet støttes av Kulturdepartementet, Institusjonen Fritt Ord og Gjensidigestiftelsen og utvikles i samarbeid med Kunsthøgskolen i Oslo (KHIO) og forskningsprogrammet Kulturell kompleksitet i det nye Norge (CULCOM) ved Universitetet i Oslo.

<http://www.du-store-verden.no>